

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniae Agrippinae, 1707

Q. 77. An simulatio vel dissimulatio sit licita.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42515

si interrogetur de peccato audito, dicetur pluribus
Lib. 6, quando de sigillo Confessionis.

§. 13. Secundum antè dicta debent nunc ²⁹⁵
post damnationem propositionum relatarum
limitari multa, quæ passim inveniuntur apud gra-
ves Authores, quos referunt *Wilb. Sandeus* ad prop.
26. damnatam, *Dicast. supra.* *Moya T. 2. d. 1. q. 6.*, qui
utè & *Carden. c. 6.* cautè est legendus, quia quædam
ponunt, quæ meritò limitari debent. Vide etiam
Vind. Gob. P. 2. Prop. 21., ubi ex Scriptura & Ss. PP.
confirmat, quæ diximus : Item vide *Vind. Tabernæ*
ad prop. 11. pag. 58. & seqq. in *Collectaneis*, ubi
plurimas citationes Auctorum refert pro licito usu
restrictionum mentalium in certis circumstantiis,
utè & æquivocationum, etiam in Juramento.

Q. 77. *An simulatio vel dissimulatio sit licita.* ²⁹⁶

R. Certum est simulationem non esse licitam
in administratione Sacramentorum, utè dicetur
de Sacramentis : circa simulationes vel dissimula-
tiones in aliis materiis.

§. I. *Notandum est*, quòd simulatio propriè dicta ²⁹⁷
seu formalis, non sit licita, quia est reale menda-
cium, quod non committitur quidem verbo,
fit tamen facto, perinde enim est sive quis verbo
sive facto significet aliud, quàm quod in mente
habet, cum factum æquè possit esse signum mentis
internæ, quàm verbum, utè habet *S. Thomas 2. 2.*
q. III. art. 1. in O., tum autem dicitur esse simulatio
propriè dicta & formalis, quando quis per facta
externa intendit aliud significare, quàm in animo
sentiat, utè v. g. si quis poculo ori admoto
simulet se multum bibere, cum tamen parum aut
nihil bibat, intendens ut alii putent eum multum
bibere ; item si exercitus aliquis fugiat, intendens

ut hostis putet eum esse timidum, cum tamen timidus non sit; item si quis fingat se ire velle longius, intendens ut alii hoc putent, quamvis ipse cogitet ibi manere.

298 §. 2. Simulatio improprie dicta seu materialis non est mendacium, sed (per se loquendo) est licita; tum autem est talis, quando quis exteriùs facit aliquid, prævicens quidem ab alio habendum pro signo alicujus rei, quam tamen ipse non intendit per hoc significare, sed ponit ex alio fine; sive quando quis dat signa externa de se indifferentia ad significanda plura, quia procedere possunt à diversis causis, per quæ signa præter intentionem aliqui decipi solent putantes procedere ab una causa, cum tamen procedant ab alia: & sic potest aliquis poculo ori admoto parum aut nihil bibere, non intendens ut alii hoc judicent, sed volens declinare haustum, licet prævideat alios putaturos eum bibere; atque ita *Josue* 8. legitur, quod fugerit, non quia per fugam illam volebat significare metum, sed prævidens hostes fugam illam esse interpretaturos velut metum, voluit abire more fugientium, intendens ut cives urbis Hai per hoc longius abducerentur ab urbe, & reliqui milites *Josue* ex insidiis erumpentes irruerent in urbem, quod & factum est, recessus enim ille per modum fugæ factus poterat quidem provenire à timore, sed hic & nunc proveniebat à desiderio eliciendi hostes longius, & habendi meliorem occasionem victoriæ: Similiter *Christus* *Lucæ* 24. apud Emaus *sinxit se longius ire*, non intendens ut Discipuli hoc putarent, sed hoc prævidens, re ipsa autem volens significare, aut se, quando ab eis ascensurus esset in cælum, velle retineri per hospitalitatem, ut ait *S. Augustinus*, vel se

se longè abesse ab eorum Fide, uti habet *S. Gregorius*, vel se omnino iturum fuisse longius, nisi invitaretur.

§. 3. Simulatio materialis, si respiciat objectum²⁹⁹ vel circumstantiam vitiosam, est illicita, uti si quis coram aliis stans ante idolum projiciat thus in thuribulum; quamvis enim ipse fortè intenderet se odore illo recreare, & id facere potuisset, si fuisset solus, tamen in illis circumstantiis non tantum committeret scandalum, sed reipsa honoraret illud idolum: è contrà simulatio materialis quandoque respicit objectum & circumstantias omnino indifferentes, uti fuit illa *Josue & Christi Domini*, & tum dicimus non esse illicitam, dummodo tamen non deserviat ad injustam fraudem.

§. 4. Dissimulatio, per se loquendo, est licita; ³⁰⁰ tum autem est dissimulatio, uti innuit *S. Th.* suprà ad 4, si quis nec verbo nec facto det signum illius, quod habet in mente, sed ab illo quasi præseindat, uti si quis interrogatus an habeat pecuniam, faciat ac si non audiisset, & de alia re quasi inadvertenter loqui incipiat, sicque distrahat interrogantem; talis homo dissimulat loqui de pecunia. *Dixi*, per se loquendo licitam esse, nam posset esse illicita, si quis dissimularet cum scandalo vel cum injusto danno Proximi, vel quando loqui aut aperte agere deberet.

Q. 78. Quomodo excusentur mercatores, qui dicunt³⁰¹ vel etiam jurant se non posse tali pretio merces vendere: item merces sibi pluris constare, cum tamen neutrum in rigore sit verum. ¶ Primi per hoc excusantur, quòd intelligant & satis sciantur significare velle, se non posse cum honesto & mediocri lucro ita vendere. Secundi per hoc excusantur,